

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ПОЛІСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки та менеджменту
Кафедра менеджменту та маркетингу

Кваліфікаційна робота на правах рукопису

МОЖАРОВСЬКА Вікторія Валентинівна

УДК: 658.15:334.72

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

Трансформація підходів до управління витратами ТОВ «Престиж Граніт» з
урахуванням викликів бізнес-середовища

Спеціальність 073 Менеджмент

Подається на здобуття освітнього ступеня «Магістр»

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання
ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне
джерело

(підпис, ініціали та прізвище здобувача вищої освіти)

Керівник роботи:

ПРИСЯЖНЮК Оксана Федорівна

Кандидат економічних наук, доцент

Житомир – 2025

АНОТАЦІЯ

Можаровська В.В. Трансформація підходів до управління витратами ТОВ «Престиж Граніт» з урахуванням викликів бізнес-середовища. – Рукопис.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю 073 «Менеджмент». – Поліський національний університет Міністерства освіти і науки України, 2025.

У роботі досліджено трансформацію управління витратами підприємства на прикладі ТОВ «Престиж Граніт», визначено вплив економічних коливань на витрати та запропоновано шляхи оптимізації з використанням інноваційних методів контролю й аналізу.

Ключові слова: управління, витрати підприємства, оптимізація ресурсів, методи аналізу витрат, фінансова стабільність, адаптація до викликів бізнес-середовища.

SUMMARY

Mozharovska V.V. Transformation of Approaches to Cost Management at LLC «Prestige Granite» Considering the Challenges of the Business Environment. – Manuscript.

Qualification work for obtaining the educational degree of «Master» in the specialty 073 «Management». – Polissia National University of the Ministry of Education and Science of Ukraine, 2025.

The work investigates the transformation of enterprise cost management using the example of LLC «Prestige Granite», identifies the impact of economic fluctuations on costs, and proposes ways to optimize them through innovative methods of control and analysis.

Keywords: management, enterprise costs, resource optimization, cost analysis methods, financial stability, adaptation to business environment challenges.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ З УРАХУВАННЯМ ВИКЛИКІВ БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩА.....	3 8
1.1. Сутнісна характеристика витрат відповідно до сучасних наукових досліджень.....	8
1.2. Класифікація та види витрат підприємства » з урахуванням викликів бізнес- середовища.....	10
1.3. Методи аналізу та управління витратами підприємства.....	13
Висновки до Розділу 1.....	14
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ТОВ «ПРЕСТИЖ ГРАНІТ» З УРАХУВАННЯМ ВИКЛИКІВ БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩА.....	15
2.1. Загальна організаційна характеристика підприємства.....	15
2.2. Аналіз витрат підприємства	20
2.3. Аналіз системи управління витратами підприємства.....	23
Висновки до Розділу 2.....	26
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ТОВ «ПРЕСТИЖ ГРАНІТ» З УРАХУВАННЯМ ВИКЛИКІВ БІЗНЕС- СЕРЕДОВИЩА.....	27
3.1. Напрями удосконалення управління витратами з урахуванням викликів бізнес-середовища.....	27
3.2. Економічний ефект від впровадження запропонованих заходів.....	30
Висновки до Розділу 3.....	33
ВИСНОВКИ.....	34
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	36
ДОДАТКИ.....	42

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Актуальність дослідження трансформації підходів до управління витратами ТОВ «Престиж Граніт» визначається динамічними змінами у світовому та вітчизняному бізнес-середовищі. Сучасні економічні умови супроводжуються високою нестабільністю, що зумовлено глобальними коливаннями, інфляційними процесами та наслідками воєнного стану в Україні. Для підприємства, яке спеціалізується на видобутку та обробці природного каменю, ефективне управління витратами є ключовим чинником забезпечення фінансової стійкості та конкурентоспроможності.

Значна частка собівартості продукції формується під впливом цін на енергоносії, транспортні послуги, сировину та оплату праці. Постійне зростання цих складових змушує підприємство переглядати традиційні підходи та впроваджувати нові методи оптимізації. Виникає потреба у створенні гнучкої системи контролю витрат, що відповідатиме сучасним викликам та дозволить підвищувати ефективність використання ресурсів.

Додатковим чинником, який підсилює актуальність теми, є необхідність утримання конкурентних позицій як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках. Світовий досвід показує, що стійкість виробничих компаній у кризових умовах залежить від здатності впроваджувати інноваційні методи управління витратами, серед яких бюджетування, контролінг, управлінський облік та аналіз ефективності процесів. Для ТОВ «Престиж Граніт» це створює умови для підвищення прозорості фінансових потоків, своєчасного виявлення проблемних зон і покращення стратегічного планування.

Соціально-економічний аспект також має значення: ефективне управління витратами сприяє зниженню собівартості продукції, збереженню стабільного рівня заробітної плати, створенню нових робочих місць і розвитку місцевої інфраструктури.

Отже, трансформація підходів до управління витратами ТОВ «Престиж Граніт» є важливою науковою і практичною проблемою. Вона пов'язана з необхідністю адаптації підприємства до нових умов господарювання, підвищення його фінансової стабільності та забезпечення сталого розвитку у довгостроковій перспективі.

Аналіз останніх досліджень. Питання трансформації підходів до управління витратами підприємств є предметом дослідження багатьох вітчизняних вчених, зокрема Каленича І. С., Гречка А. В., Гриця О. І., Гусарової Л. В., Ляшенка Г., Терещенка Є. Ю., Стояненка І. В., Варави В. С., Якуб'яка О. Р., Задорожного З. М., Кочетової В. Є., Ємельянова О. М., Григоренка О. В. та Калашніка Д. М. У своїх роботах вони досліджують різні аспекти формування, контролю та оптимізації витрат, а також методи підвищення ефективності використання ресурсів у сучасних умовах господарювання.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є розробка пропозицій щодо трансформації підходів до управління витратами з урахуванням бізнес-середовища (на прикладі ТОВ «Престиж Граніт»). Для реалізації мети слід виконати такі завдання:

- дослідити сутнісну характеристику витрат відповідно до сучасних наукових досліджень;
- визначити класифікацію та види витрат підприємства з урахуванням викликів бізнес-середовища;
- з'ясувати методи аналізу та управління витратами підприємства;
- дослідити загальну організаційну характеристику підприємства;
- визначити та проаналізувати витрати діяльності підприємства;
- проаналізувати систему управління витратами підприємства;
- запропонувати напрями удосконалення управління витратами ТОВ «Престиж Граніт» з урахуванням викликів бізнес-середовища;
- обґрунтувати економічний ефект від впровадження запропонованих заходів.

Об'єкт і предмет дослідження. *Об'єктом дослідження є процес трансформації підходів до управління витратами ТОВ «Престиж Граніт» з урахуванням викликів бізнес-середовища. Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних і практичних положень щодо удосконалення управління витратами підприємства з урахуванням викликів бізнес-середовища.*

Методи дослідження. Теоретичною і методичною основою дослідження виступили наукові праці вітчизняних і зарубіжних дослідників з теорії та практики управління асортиментною політикою підприємства. Кваліфікаційна робота базується на таких методах наукового дослідження: монографічний (для характеристики досліджуваного підприємства); індукції і дедукції (під час формування загальних висновків щодо проведеного дослідження, а також висновків до розділів); аналізу і синтезу (для оцінювання фінансово-економічного стану підприємства, а також для характеристики системи управління витратами підприємства); графічної візуалізації (для наочного зображення отриманих результатів дослідження).

Інформаційною базою дослідження стали нормативні акти України з питань здійснення підприємствами господарської діяльності; підручники, публікації в періодичних виданнях і мережі Інтернет з питань управління витратами підприємства; первинна документація, що характеризує діяльність ТОВ «Престиж Граніт» за період 2022–2024 рр.

Практичне значення отриманих результатів. Розроблені пропозиції щодо трансформації підходів до управління витратами з урахуванням викликів бізнес-середовища можуть бути впроваджені в діяльність ТОВ «Престиж Граніт» та інших підприємств видобувної й переробної галузі. Вони сприятимуть формуванню ефективної системи контролю витрат, оптимізації ресурсів і підвищенню фінансової стійкості компаній у сучасних умовах.

Апробація результатів кваліфікаційної роботи. Основні положення кваліфікаційної роботи викладено в таких наукових працях:

Апробація результатів кваліфікаційної роботи.

1. Можаровська В. Напрями удосконалення управління витратами з урахуванням викликів бізнес-середовища. *Менеджмент, маркетинг, логістика: тренди та подолання викликів*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених, аспірантів, студентів, 12 листопада. 2025 р. Житомир: Поліський національний університет, 2025. С. 275-279 [1].

2. Можаровська В. Методи аналізу та управління витратами підприємства. Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін: *Збірник наукових праць VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції* (30 жовтня 2025 р., м. Полтава) / Полтавський державний аграрний університет. Полтава: ПДАУ, 2025. Т. 2. [2].

3. Можаровська В. Методи аналізу та управління витратами підприємства. *Матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції «Становлення та розвиток маркетингу в Україні: від теорії до практики»*, 29 жовтня 2025р. Умань, 2025. С. 264-267 [3].

Обсяг і структура кваліфікаційної роботи. Робота викладена на 49 сторінках комп'ютерного тексту (основний зміст – 33 сторінки). Структурно робота включає вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел (43 найменувань), 5 додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ З УРАХУВАННЯМ ВИКЛИКІВ БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩА

1.1. Сутнісна характеристика витрат відповідно до сучасних наукових досліджень

Управління витратами підприємств є одним із ключових напрямів забезпечення стабільності та конкурентоспроможності. У сучасних умовах бізнес-середовище характеризується високим рівнем динамічності та непередбачуваності, що зумовлює необхідність постійного вдосконалення підходів до контролю та оптимізації витрат. Інфляційні процеси, коливання валютних курсів, зростання вартості енергоносіїв та транспортних послуг, а також вплив воєнного стану в Україні формують комплекс викликів, які потребують від підприємств гнучкості та адаптивності. Традиційні методи управління витратами сьогодні вже не здатні повною мірою відповідати вимогам ринку. Виникає потреба у впровадженні сучасних інструментів, які забезпечують своєчасне виявлення неефективних витрат, прозорість фінансових потоків та підвищення ефективності використання ресурсів. У цьому контексті важливим є застосування систем бюджетування, контролінгу, управлінського обліку та стратегічного аналізу, що дозволяє підприємствам формувати довгострокові конкурентні переваги.

Аспекти важливості дослідження управління витратами на підприємстві з урахуванням викликів бізнес-середовища відображено у Додатку А. Економічний аспект підкреслює роль раціоналізації витрат у формуванні фінансової стабільності, адже ефективне використання ресурсів дозволяє підприємству знижувати собівартість продукції та підвищувати прибутковість навіть у кризових обставинах. Стратегічний вимір управління витратами виявляється у здатності підприємства зміцнювати свої ринкові позиції, формувати довгострокові конкурентні переваги та пристосовуватися до

швидких змін зовнішнього середовища. Управлінський аспект пов'язаний із необхідністю впровадження сучасних методів контролю та аналізу витрат, що забезпечують прозорість фінансових потоків і дозволяють приймати більш обґрунтовані управлінські рішення. Соціальне значення управління витратами полягає у його здатності впливати на зайнятість населення, своєчасність виплати заробітної плати й розвиток трудового потенціалу, що особливо важливо у період економічної нестабільності. Важливим є і інноваційний аспект, оскільки оптимізація витрат стимулює модернізацію виробничих процесів та впровадження новітніх технологій, що сприяє підвищенню якості продукції.

Сутність і поняття «витрат» у сучасній економічній думці узагальнено у табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Сутність і поняття «витрат» у сучасних дослідженнях

Автор	Визначення витрат
Каленич І. С.[4]	Витрати підприємства –це вартісне вираження використаних ресурсів (матеріальних, трудових, фінансових, інформаційних) у процесі виробництва товарів, робіт або послуг.
Гречко А. В., Грицай О. І., Гусарова Л. В. [5]	Витрати –це сума грошових коштів, витрачених на придбання ресурсів, необхідних для виробництва та реалізації продукції, а також на забезпечення функціонування підприємства.
Ляшенко Г. [6]	Витрати підприємства –це вартісне значення використання всіх видів ресурсів (матеріальних, фінансових, трудових, інформаційних) для досягнення мети підприємства. Вони є основою для прийняття управлінських рішень та оцінки ефективності господарської діяльності.
Терещенко Є. Ю., Стояненко І. В., Варава В. С. [7]	Витрати підприємства –це сума витрат, понесених у процесі здійснення господарської діяльності, що включають витрати на виробництво, адміністративні витрати, витрати на збут та інші операційні витрати. Вони є основою для аналізу фінансової стійкості та ефективності підприємства.
Кочетова В. Є. [8]	Витрати підприємства –це сума грошових коштів, витрачених на придбання та використання ресурсів, необхідних для здійснення господарської діяльності.
Якуб'як О. Р. [9]	Витрати підприємства –це сума витрат, понесених у процесі здійснення господарської діяльності, що включають витрати на виробництво, адміністративні витрати, витрати на збут та інші операційні витрати. Вони є основою для аналізу фінансової стійкості та ефективності підприємства.

Джерело: складено на основі [4-9].

Аналіз сучасних українських наукових джерел показує, що витрати розглядаються як економічна категорія, яка відображає грошове вираження використаних ресурсів підприємства у процесі виробництва та реалізації продукції. При цьому різні автори наголошують на різних аспектах витрат: класичні підходи зосереджуються на матеріальних, трудових та фінансових ресурсах, тоді як сучасні інтегровані концепції включають також інформаційні, адміністративні та транзакційні витрати [4-9].

З огляду на управлінську практику, витрати виступають не лише елементом фінансового обліку, а й інструментом стратегічного планування та контролю. Вони дозволяють оцінити ефективність використання ресурсів, оптимізувати виробничі та операційні процеси, а також приймати обґрунтовані управлінські рішення. Крім того, сучасні визначення підкреслюють роль витрат у формуванні собівартості продукції, що безпосередньо впливає на прибутковість підприємства та його конкурентоспроможність на ринку.

Таким чином, що поняття «витрати» в українській економічній думці набуває комплексного змісту: воно включає як класичні економічні аспекти, так і сучасні управлінські, соціальні та інноваційні компоненти. Це свідчить про необхідність інтегрованого підходу до аналізу та управління витратами на підприємствах, що дозволяє забезпечити фінансову стійкість, підвищення ефективності діяльності та адаптацію до викликів сучасного бізнес-середовища.

1.2. Класифікація та види витрат підприємства з урахуванням викликів бізнес-середовища

Класифікація та види витрат підприємства є фундаментальним елементом управлінської та фінансової діяльності, оскільки дозволяють систематизувати інформацію про використання ресурсів та визначати напрями їх оптимізації. У сучасних умовах бізнес-середовище характеризується високою динамічністю, непередбачуваністю та значним рівнем конкуренції, що зумовлює потребу у більш гнучких і адаптивних підходах до аналізу витрат. Коливання цін на

сировину, енергоносії та транспортні послуги, а також інфляційні процеси та вплив воєнного стану в Україні створюють додаткові ризики для підприємств і підкреслюють важливість правильного поділу витрат за різними ознаками.

Класифікація та види витрат підприємства » з урахуванням викликів бізнес-середовища відображена у табл. 1.2.

Таблиця 1.2

**Класифікація та види витрат підприємства » з урахуванням викликів
бізнес-середовища**

Критерій класифікації	Вид витрат	Характеристика та особливості в умовах сучасного бізнес-середовища
За економічною сутністю	Матеріальні	Витрати на сировину, матеріали, комплектуючі; впливають на собівартість продукції; високочутливі до коливань цін на ринку та логістичних витрат.
	Трудові	Витрати на оплату праці, соціальні внески; критично важливі для збереження персоналу та забезпечення ефективності виробництва під час економічної нестабільності.
	Фінансові	Витрати на сплату відсотків за кредити, обслуговування боргових зобов'язань; зростають при коливаннях процентних ставок та фінансових ризиках.
За функціональним призначенням	Виробничі	Витрати, пов'язані безпосередньо з виробництвом продукції; підвищена увага до оптимізації ресурсів через зростання собівартості та конкуренції.
	Адміністративні	Витрати на управління та підтримку діяльності; важливі для забезпечення ефективного контролю і управління у турбулентному бізнес-середовищі.
	Збутові	Витрати на реалізацію продукції, маркетинг, логістику; збільшуються через зміни попиту, конкурентний тиск і нові ринкові умови.
За характером змін	Постійні	Витрати, що не залежать від обсягу виробництва; важливі для планування фінансів у нестабільних умовах.
	Змінні	Витрати, що змінюються пропорційно обсягу виробництва; потребують регулярного аналізу для оптимізації витрат у кризових ситуаціях.
За способами включення у собівартість	Прямі	Витрати, що безпосередньо відносяться до продукції; дозволяють оцінювати ефективність виробничих процесів.
	Непрямі	Витрати, які розподіляються між різними видами продукції; потребують точного контролю та управлінського обліку.

Джерело: складено на основі [10-18].

Аналіз класифікації та видів витрат підприємства демонструє важливість системного підходу до управління ресурсами в умовах сучасного бізнес-середовища, яке характеризується високою динамічністю, невизначеністю та коливаннями ринку. Витрати підприємства можна класифікувати за економічною сутністю, функціональним призначенням, характером змін та способом включення у собівартість продукції. Такий підхід дозволяє комплексно оцінювати фінансовий стан підприємства, визначати резерви для підвищення ефективності та розробляти адаптивні стратегії управління витратами [19].

Економічна класифікація підкреслює важливість матеріальних, трудових та фінансових витрат. Матеріальні витрати формують собівартість продукції та безпосередньо залежать від цін на сировину, комплектуючі та енергоносії. Трудові витрати впливають на мотивацію персоналу та продуктивність, а фінансові витрати відображають обслуговування кредитів та інших зобов'язань, що критично важливо у періоди економічної нестабільності [20].

Функціональна класифікація, що розподіляє витрати на виробничі, адміністративні та збутові, дозволяє оцінити ефективність кожної складової діяльності підприємства. Виробничі витрати формують конкурентоспроможність продукції, адміністративні забезпечують ефективне управління, а збутові – реалізацію продукції та підтримку маркетингових заходів у мінливих умовах ринку [21].

Класифікація за характером змін допомагає відокремити постійні та змінні витрати, що важливо для планування та управління фінансовими ресурсами. Прямі та непрямі витрати, розподілені за способом включення у собівартість, дозволяють точно оцінити рентабельність продукції та ефективність виробничих процесів [22-26].

Таким чином, наведена класифікація витрат є необхідною для стратегічного та оперативного управління підприємством, дозволяє зменшувати втрати, підвищувати ефективність ресурсів і адаптуватися до викликів

сучасного бізнес-середовища. Її використання забезпечує фінансову стійкість і довгострокову конкурентоспроможність підприємства.

1.3. Методи аналізу та управління витратами підприємства

Методи аналізу управління витратами підприємства є ключовим інструментом для підвищення ефективності використання ресурсів та оптимізації фінансових показників. Вони дозволяють систематично оцінювати структуру витрат, виявляти резерви економії, контролювати виробничі та операційні процеси та приймати обґрунтовані управлінські рішення, Додаток Б.

Аналіз методів управління витратами підприємства демонструє, що ефективне використання ресурсів можливе лише за умови системного підходу до їх контролю, оцінки та оптимізації. Таблиця показує різноманітність інструментів, які дозволяють не лише контролювати витрати, а й визначати резерви для підвищення ефективності та прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Горизонтальний та вертикальний аналіз дозволяють оцінити динаміку та структуру витрат у різні періоди, виявляючи тенденції та відхилення від планових показників. Аналіз відхилень дає можливість своєчасно реагувати на перевитрати та підвищувати точність планування, а маржинальний аналіз допомагає приймати рішення щодо оптимізації виробничих обсягів та цінової політики [4].

Аналіз точки безбитковості є інструментом стратегічного планування, який дозволяє оцінити обсяги виробництва для досягнення фінансової стабільності. Порівняльний та факторний аналізи сприяють виявленню причин змін витрат і можливостей оптимізації на основі зовнішніх та внутрішніх факторів [24-28].

Контролінг витрат та інтегрований фінансовий аналіз забезпечують системний підхід до управління ресурсами, поєднуючи кількісну та якісну оцінку ефективності. Застосування цих методів дозволяє підприємству підвищувати прозорість фінансових потоків, своєчасно виявляти проблемні

зони та розробляти стратегічні рішення для адаптації до змін бізнес-середовища [34-36].

Таким чином, комплексне використання методів аналізу витрат є необхідним для підвищення ефективності діяльності підприємства, забезпечення фінансової стійкості та конкурентоспроможності, а також для успішної адаптації до сучасних викликів ринку та економічних коливань.

Висновки до Розділу 1

Дослідження витрат підприємства підкреслює їхнє визначальне значення для ефективності діяльності, фінансової стабільності та стратегічного розвитку організації. Поняття «витрат» охоплює матеріальні, трудові, фінансові та інші ресурси, які використовуються у виробничому процесі та реалізації продукції, з урахуванням економічних, управлінських і соціальних аспектів. Визначення та систематизація витрат дозволяє підприємству оцінювати реальний рівень використання ресурсів, планувати фінансові потоки та розробляти стратегії оптимізації.

Класифікація витрат за економічною сутністю, функціональним призначенням, характером змін та способом включення у собівартість забезпечує комплексне бачення фінансової структури підприємства і сприяє ефективному управлінню ресурсами. Методи аналізу витрат, зокрема горизонтальний і вертикальний аналіз, аналіз відхилень, маржинальний та АВС-аналіз, факторний аналіз і контролінг, дозволяють виявляти резерви, оптимізувати витрати та приймати обґрунтовані управлінські рішення.

Комплексне застосування цих підходів підвищує ефективність управління витратами, сприяє адаптації підприємства до сучасних викликів динамічного бізнес-середовища, забезпечує конкурентоспроможність і стійкий розвиток організації у довгостроковій перспективі.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ТОВ «ПРЕСТИЖ ГРАНІТ» З УРАХУВАННЯМ ВИКЛИКІВ БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩА

2.1. Загальна організаційна характеристика підприємства

Для аналізу управління витратами підприємства в умовах викликів бізнес-середовища обрано ТОВ «ПРЕСТИЖ ГРАНІТ». Загальна інформація про підприємство відображено у табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Загальна інформація про ТОВ «ПРЕСТИЖ ГРАНІТ»

Інформація про підприємство	
Повне найменування	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ ПРЕСТИЖ ГРАНІТ
ЄДРПОУ	42963457
Юридична адреса	10014, Україна, Житомирська обл., місто Житомир, вулиця Київська, будинок 21 квартира 39
Розмір статутного капіталу, грн.	1 000,00 грн.
Дата реєстрації	19.04.2019
Уповноважена особа	Золотницький Віктор Вікторович
Організаційно- правова форма	Товариство з обмеженою відповідальністю
Форма власності	Недержавна форма

Джерело: складено на основі [37-38].

ТОВ «Престиж Граніт» є приватним підприємством, зареєстрованим у Житомирській області з 19 квітня 2019 року. Як товариство з обмеженою відповідальністю, компанія характеризується недержавною формою власності та обмеженою відповідальністю учасників, що визначає певну фінансову безпеку для засновників і партнерів. Статутний капітал підприємства складає 1 000 грн, що свідчить про невеликий початковий обсяг ресурсів, проте не обмежує можливості розвитку та розширення діяльності в майбутньому.

Юридична адреса підприємства розташована в місті Житомир, що забезпечує зручний доступ до регіональних ринків та партнерських зв'язків. Уповноваженою особою підприємства є Золотницький Віктор Вікторович, який

здійснює управління і представляє інтереси ТОВ у правових та господарських відносинах. Організаційно-правова форма ТОВ надає гнучкість у веденні бізнесу та дозволяє ефективно здійснювати комерційну діяльність відповідно до чинного законодавства України.

Види діяльності ТОВ «ПРЕСТИЖ ГРАНІТ» відображено на рис. 2.1.

Види діяльності
Різання, оброблення та оздоблення декоративного та будівельного каменю
Неспеціалізована оптова торгівля
Установлення та монтаж машин і устаткування
Ремонт і технічне обслуговування машин і устаткування промислового призначення

Рис. 2.1. Види діяльності ТОВ «ПРЕСТИЖ ГРАНІТ»

Джерело: складено на основі [37-38].

ТОВ «ПРЕСТИЖ ГРАНІТ» є сучасним підприємством, що спеціалізується на різанні, обробленні та оздобленні декоративного й будівельного каменю. Основна діяльність компанії зосереджена на виготовленні високоякісних виробів із природного каменю, таких як плити, пам'ятники, облицювальні елементи, сходи, підвіконня, кухонні стільниці тощо. Підприємство забезпечує повний виробничий цикл – від закупівлі сировини до кінцевої обробки готової продукції, що дозволяє гарантувати стабільну якість та контроль на всіх етапах виробництва.

Організаційна структура ТОВ «ПРЕСТИЖ ГРАНІТ» побудована за лінійно-функціональним принципом, що забезпечує ефективний розподіл обов'язків між підрозділами та високий рівень управлінської дисципліни. Керівництво компанії здійснює генеральний директор, який координує роботу виробничого, комерційного, фінансового та адміністративного напрямів. Завдяки цьому забезпечується оперативність ухвалення рішень і контроль за виконанням стратегічних завдань, табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Організаційна структура ТОВ «ПРЕСТИЖ ГРАНІТ»

Посада	Основні функції	Кількість працівників
Директор	Загальне керівництво підприємством, стратегічне планування, представництво інтересів компанії у зовнішніх відносинах.	1
Головний бухгалтер	Ведення бухгалтерського обліку, складання фінансової звітності, контроль за рухом грошових коштів і витратами.	1
Менеджер із продажу	Пошук клієнтів, укладання договорів, супровід продажів, моніторинг ринку кам'яних виробів.	1
Технолог з обробки каменю	Організація виробничого процесу, контроль за якістю обробки сировини, впровадження нових технологій.	1
Робітники з обробки каменю	Виконання операцій із різання, шліфування та полірування каменю, дотримання технологічних стандартів.	2
Разом		6

Джерело: складено автором на основі внутрішньої інформації ТОВ «ПРЕСТИЖ ГРАНІТ»

Організаційна структура ТОВ «ПРЕСТИЖ ГРАНІТ» характеризується компактністю, гнучкістю та чітким розподілом функціональних обов'язків між працівниками. Такий підхід є типовим для малих виробничих підприємств, де ефективність управління досягається не за рахунок кількісного розширення персоналу, а завдяки оптимізації ролей, багатофункціональності співробітників та чіткому підпорядкуванню. Загальна чисельність персоналу становить шість осіб, що дозволяє забезпечити раціональний розподіл праці та оперативність прийняття управлінських рішень.

Ключова роль у системі управління належить директору підприємства, який здійснює стратегічне планування, координує діяльність усіх структурних підрозділів і відповідає за розвиток компанії. Саме на рівні керівництва приймаються основні рішення щодо виробничої політики, фінансових інвестицій та маркетингової стратегії. Компактна структура дає змогу директорові ефективно контролювати всі напрями діяльності без посередницьких ланок, що підвищує гнучкість управління і дозволяє швидко реагувати на зміни ринкової кон'юнктури.

Важливою ланкою у структурі є головний бухгалтер, який відповідає за ведення бухгалтерського обліку, складання фінансової звітності та контроль фінансових потоків. Саме цей працівник забезпечує фінансову дисципліну, прозорість витрат і достовірність показників діяльності. Його робота сприяє ухваленню обґрунтованих управлінських рішень та підтримці стабільного фінансового стану підприємства.

Менеджер із продажу виконує функції комунікаційного та збутового центру компанії, забезпечуючи вихід продукції на ринок, взаємодію з клієнтами та підтримку партнерських відносин. Саме від його роботи залежить обсяг реалізації та конкурентоспроможність продукції. Поєднання маркетингових та збутових функцій в одній посаді є доцільним для підприємств малого бізнесу, оскільки дозволяє скоротити адміністративні витрати та підвищити гнучкість реагування на потреби споживачів.

Технолог з обробки каменю виконує роль координатора виробничого процесу. Він забезпечує контроль за дотриманням технологічних стандартів, якістю обробки матеріалу та ефективністю використання обладнання. Його функція безпосередньо впливає на якість кінцевої продукції, що є вирішальним фактором для підприємства, яке працює у галузі декоративного та будівельного каменю.

Робітники з обробки каменю становлять основу виробничого персоналу. Вони виконують операції з різання, шліфування, полірування та оздоблення каменю. Їхня праця визначає безпосередній результат діяльності підприємства. Завдяки невеликій чисельності колективу забезпечується висока ступінь злагодженості та взаємної відповідальності, що позитивно впливає на продуктивність праці та якість виконаних робіт [39-40].

Отже, організаційна структура ТОВ «ПРЕСТИЖ ГРАНІТ» є ефективною для підприємства малого бізнесу, яке спеціалізується на виробництві кам'яних виробів. Вона забезпечує баланс між управлінськими, фінансовими та виробничими функціями, сприяє гнучкому реагуванню на потреби ринку й оптимальному використанню наявних трудових ресурсів. Така модель

управління дає змогу мінімізувати бюрократичні процедури, підвищити оперативність і сприяти стабільному розвитку компанії в умовах конкурентного середовища.

Аналіз фінансового стану ТОВ «ПРЕСТИЖ ГРАНІТ» відображено у табл. 2.3. [42-43].

Таблиця 2.3

Аналіз фінансового стану ТОВ «ПРЕСТИЖ ГРАНІТ»

Показник	Рік			2024 р. до 2022 р., +/-
	2022	2023	2024	
Коефіцієнт фінансової залежності	-3,38	-1,25	7,32	10,7
Коефіцієнт поточної ліквідності	0,24	0,20	0,43	0,19
Рентабельність власного капіталу, %	-63,6	2,1	401	464,6
Рентабельність активів, %	26,7	-8,3	48,2	21,5
Власний капітал / орієнтовна ринкова вартість	-209,2	-216,7	73,6	282,8
Коефіцієнт заборгованості, %	142	500	88	-54

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності ТОВ «ПРЕСТИЖ ГРАНІТ» з Додатків В-Д

Аналіз прибутковості ТОВ «ПРЕСТИЖ ГРАНІТ» за 2022–2024 рр. свідчить про значні зміни у фінансових результатах підприємства.

У 2022 р. компанія отримала чистий прибуток у розмірі 133,0 тис. грн, що дозволяло забезпечувати позитивну рентабельність активів на рівні 26,7%, проте рентабельність власного капіталу була від’ємною через негативний баланс власного капіталу, що свідчило про високий рівень фінансової залежності.

У 2023 р. відбулося падіння прибутковості: чистий збиток склав -4,5 тис. грн, рентабельність активів стала від’ємною (-8,3%), а власний капітал залишався негативним, що створювало ризики фінансової стійкості.

Ситуація докорінно змінилася у 2024 р. Завдяки суттєвому зростанню доходів від реалізації продукції до 920,0 тис. грн та контролю витрат чистий прибуток підприємства зріс до 295,2 тис. грн, що призвело до рекордного показника рентабельності активів – 48,2% і позитивної рентабельності власного капіталу – 401%.

Зміна власного капіталу з негативного значення у 2022 р. до 73,6 тис. грн у 2024 р. відобразила підвищення фінансової стійкості та здатності підприємства ефективно використовувати власні ресурси для отримання прибутку.

Таким чином, динаміка прибутковості ТОВ «ПРЕСТИЖ ГРАНІТ» демонструє відновлення фінансового результату, поліпшення структури капіталу та зростання ефективності використання активів, що свідчить про підвищення загальної фінансової стабільності та перспективи подальшого розвитку підприємства.

2.2. Аналіз витрат підприємства

Аналіз витрат ТОВ «ПРЕСТИЖ ГРАНІТ» є важливою складовою оцінки ефективності функціонування підприємства та визначення напрямів підвищення його прибутковості. Витрати відображають рівень використання ресурсів, структуру собівартості продукції та здатність підприємства забезпечувати конкурентоспроможність своєї продукції на ринку. Для компаній, що працюють у галузі видобутку, обробки та оздоблення декоративного каменю, особливо важливо контролювати витрати, оскільки вони безпосередньо впливають на кінцеву ціну виробів, рівень рентабельності та фінансову стійкість.

Основними статтями витрат у діяльності компанії є витрати на сировину та матеріали, оплату праці, амортизацію обладнання, енергоносії, логістику та інші виробничі й адміністративні витрати. Враховуючи специфіку виробництва, значну частку займають саме матеріальні витрати, адже якість каменю та технологія його обробки визначають кінцеву вартість готової продукції.

Аналіз доходів та витрат діяльності ТОВ «ПРЕСТИЖ ГРАНІТ» відображено у табл. 2.4. [42-43].

Таблиця 2.4

Аналіз доходів та витрат діяльності ТОВ «ПРЕСТИЖ ГРАНІТ»,
тис. грн

Показник	Роки			2024 р. до 2022 р., +/-
	2022	2023	2024	
Чистий дохід від реалізації продукції	364,7	600,2	920,0	555,3
Собівартість реалізованої продукції	235,0	0,0	580,0	345,0
Інші операційні доходи	19,0	0,0	35,5	16,5
Інші операційні витрати	15,7	604,7	25,3	9,6
Разом доходи	383,7	600,2	955,5	571,8
Разом витрати	250,7	604,7	605,3	354,6
Фінансовий результат до оподаткування	133,0	-4,5	350,2	217,2
Податок на прибуток	—	—	55,0	55,0
Чистий прибуток (збиток)	133,0	-4,5	295,2	162,2

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності ТОВ «ПРЕСТИЖ ГРАНІТ» з Додатків В-Д

Протягом аналізованого періоду підприємство продемонструвало поступовий перехід від збиткової діяльності у 2023 р. до отримання стабільного прибутку в 2024 р., що вказує на успішне подолання кризових тенденцій та підвищення ефективності управління витратами.

У 2022 р. фінансові результати підприємства характеризувалися відносною стабільністю, хоча обсяги реалізації залишалися помірними. Чистий дохід від реалізації продукції становив 364,7 тис. грн, собівартість – 235,0 тис. грн, а чистий прибуток – 133,0 тис. грн. Витрати мали збалансований характер, що забезпечувало позитивний фінансовий результат. Основними чинниками, які впливали на формування витрат у цьому періоді, були ціни на сировину, енергоносії та логістичні витрати. Водночас у 2022 р. підприємство активно реалізовувало капітальні інвестиції, що свідчить про прагнення до модернізації виробничих потужностей.

У 2023 р. ситуація дещо ускладнилася: на фоні збільшення доходу до 600,2 тис. грн спостерігалось значне зростання операційних витрат, що призвело до формування чистого збитку у розмірі 4,5 тис. грн. Це зумовлено кількома причинами – зростанням собівартості продукції через підвищення вартості матеріалів, збільшенням адміністративних витрат, а також

скороченням обсягів незавершених інвестицій. Крім того, економічна нестабільність та воєнні ризики могли обмежити ринки збуту та зменшити платоспроможний попит, що вплинуло на фінансову стійкість підприємства. Незважаючи на збільшення доходу порівняно з попереднім роком, неефективне співвідношення доходів і витрат призвело до негативного результату.

Суттєві позитивні зміни відбулися у 2024 р. Завдяки покращенню організаційної структури, збільшенню кількості працівників до шести осіб та зростанню обсягів реалізації до 920,0 тис. грн, підприємству вдалося підвищити ефективність господарської діяльності. Собівартість реалізованої продукції становила 580,0 тис. грн, що відповідає зростанню виробничої активності, але при цьому темпи збільшення доходу були значно вищими. Це дало змогу отримати чистий прибуток у розмірі 295,2 тис. грн, що є найвищим результатом за весь аналізований період. Зростання рентабельності пов'язане з оптимізацією витрат, впровадженням більш ефективної системи контролю фінансів, зменшенням непродуктивних витрат і підвищенням продуктивності праці.

Аналіз абсолютних і відносних відхилень між роками підтверджує, що у 2023 р. підприємство пережило тимчасовий спад, але вже у 2024 р. відновило динаміку розвитку. Абсолютне зростання чистого доходу між 2022 і 2024 рр. становить понад 555,3 тис. грн, а порівняно з 2023 р. – 319,8 тис. грн. Це свідчить про активне розширення ринку збуту та відновлення попиту на продукцію. Водночас чистий прибуток зріс на 162,2% порівняно з 2022 р., що підтверджує ефективність заходів із реструктуризації витрат і зміцнення фінансової стійкості.

Важливою тенденцією є також покращення структури пасивів підприємства. Якщо у 2022–2023 роках переважали короткострокові зобов'язання, то у 2024 р. спостерігається зменшення кредиторської заборгованості відносно обсягів власного капіталу. Це означає підвищення фінансової незалежності та зменшення боргового навантаження. Зростання

нерозподіленого прибутку до 72,6 тис. грн створює передумови для майбутніх інвестицій і розвитку.

Інші операційні витрати зменшилися у кілька разів порівняно з 2023 р., що є показником ефективної політики управління витратами. Зростання інших операційних доходів також свідчить про диверсифікацію діяльності підприємства, наприклад, через надання додаткових послуг або реалізацію відходів виробництва.

Отже, загалом динаміка фінансових результатів ТОВ «ПРЕСТИЖ ГРАНІТ» за 2022–2024 рр. свідчить про поступову стабілізацію діяльності та перехід до сталого розвитку. Підприємство успішно адаптувалося до змін бізнес-середовища, ефективно використало внутрішні ресурси та налагодило систему контролю витрат. Позитивні тенденції 2024 р. демонструють зміцнення фінансової дисципліни, підвищення рентабельності та конкурентоспроможності на ринку обробки та оздоблення каменю. Надалі доцільно продовжити політику оптимізації витрат, інвестувати у технологічне оновлення виробництва та розширення збутових каналів, що дозволить закріпити досягнуті результати та забезпечити подальше зростання прибутковості підприємства.

2.3. Аналіз системи управління витратами підприємства

Аналіз системи управління витратами ТОВ «ПРЕСТИЖ ГРАНІТ» є важливим етапом оцінки фінансової стійкості та ефективності діяльності підприємства. В умовах сучасного бізнес-середовища, що характеризується високою конкуренцією, коливанням цін на сировину та енергоносії, а також нестабільністю попиту, ефективне управління витратами стає ключовим фактором забезпечення прибутковості та розвитку компанії [41]. Система управління витратами включає планування, облік, контроль і аналіз витрат, що дозволяє своєчасно виявляти перевитрати, оптимізувати використання ресурсів та приймати обґрунтовані управлінські рішення, табл. 2.5. [42-43].

Таблиця 2.5

Аналіз системи управління витратами ТОВ «ПРЕСТИЖ ГРАНІТ»

Компонент системи управління витратами	Стан у підприємстві
Планування витрат	Використовується бюджетування та річне планування
Облік витрат	Ведеться бухгалтерський облік по стандартам малого підприємства
Контроль витрат	Проводиться внутрішній контроль керівництвом
Аналіз витрат	Виконується на основі фінансової звітності та таблиць відхилень
Оптимізація витрат	Частково застосовується через регулювання собівартості та енерговитрат
Ефективність системи	Підприємство отримує прибуток у 2024 році

Джерело: складено автором на основі внутрішньої інформації ТОВ «ПРЕСТИЖ ГРАНІТ»

Аналіз системи управління витратами ТОВ «ПРЕСТИЖ ГРАНІТ» дозволяє зробити висновок про наявність структурованого підходу до планування, обліку, контролю та оптимізації витрат, що є основою фінансової стабільності та ефективності діяльності підприємства. Планування витрат здійснюється на основі річного бюджетування, що дозволяє прогнозувати фінансові потреби підприємства, планувати використання ресурсів та своєчасно реагувати на можливі зміни ринкових умов. Такий підхід забезпечує підприємству можливість передбачити основні витратні статті та оптимально розподілити фінансові ресурси між підрозділами.

Облік витрат ведеться відповідно до стандартів малого підприємства, що дозволяє відображати всі фінансові операції та формувати достовірну фінансову звітність. Облік забезпечує контроль за рухом коштів і формуванням витратних статей, що є важливим елементом управлінської інформації. Водночас відсутність повної автоматизації облікових процесів створює ризик помилок та уповільнює отримання аналітичних даних для оперативного управління.

Контроль витрат здійснюється керівництвом підприємства і спрямований на виявлення перевитрат та своєчасне коригування фінансових показників. Аналіз витрат проводиться на основі фінансової звітності та таблиць відхилень,

що дозволяє оцінювати ефективність використання ресурсів, визначати основні джерела перевитрат та планувати заходи з оптимізації витрат.

Оптимізація витрат частково застосовується через регулювання собівартості продукції та енерговитрат, що забезпечує підвищення рентабельності та конкурентоспроможності підприємства. Ефективність системи управління витратами підтверджується отриманням прибутку у 2024 році, що свідчить про здатність підприємства адаптуватися до зовнішніх і внутрішніх викликів та підтримувати фінансову стабільність.

Проблеми управління витратами ТОВ «ПРЕСТИЖ ГРАНІТ» відображено на рис. 2.2.

Рис. 2.2. Проблеми управління витратами ТОВ «ПРЕСТИЖ ГРАНІТ»

Джерело: власні дослідження

Загалом система управління витратами ТОВ «ПРЕСТИЖ ГРАНІТ» характеризується високим рівнем організації, наявністю основних інструментів контролю та планування, що забезпечує ефективне використання ресурсів і створює передумови для подальшого розвитку підприємства.

Висновки до Розділу 2

ТОВ «ПРЕСТИЖ ГРАНІТ» успішно функціонує у сфері оброблення та оздоблення декоративного та будівельного каменю, ефективно поєднуючи організаційну структуру, фінансове планування та систему управління витратами. Загальна організаційна характеристика підприємства демонструє чітко визначену структуру управління, що забезпечує розподіл повноважень і відповідальності між керівництвом та персоналом, сприяє оперативному прийняттю рішень і підтриманню виробничого процесу на належному рівні.

Аналіз витрат діяльності за 2022–2024 рр. показав позитивну динаміку фінансових показників: зростання обсягів реалізації продукції та доходів, оптимізація собівартості і зменшення непродуктивних витрат. Підприємству вдалося подолати тимчасові фінансові труднощі у 2023 р. та досягти прибуткової діяльності у 2024 р., що свідчить про підвищення ефективності використання ресурсів та стабілізацію фінансового стану.

Аналіз системи управління витратами підтвердив наявність ефективних механізмів планування, обліку, контролю та часткової оптимізації витрат. Впроваджені методи управління забезпечують своєчасне виявлення перевитрат, раціональний розподіл ресурсів і підвищення рентабельності продукції. Водночас існують резерви для подальшого вдосконалення, зокрема автоматизація обліку та впровадження системи КРІ для персоналу.

Загалом ТОВ «ПРЕСТИЖ ГРАНІТ» демонструє стабільний розвиток, підвищення фінансової стійкості та ефективне управління витратами, що створює сприятливі умови для довгострокового зростання та підвищення конкурентоспроможності на ринку декоративного каменю.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ТОВ «ПРЕСТИЖ ГРАНІТ» З УРАХУВАННЯМ ВИКЛИКІВ БІЗНЕС- СЕРЕДОВИЩА

3.1. Напрями удосконалення управління витратами з урахуванням викликів бізнес-середовища

У сучасних умовах динамічного розвитку економіки та постійних змін у бізнес-середовищі ефективне управління витратами стає одним із ключових чинників забезпечення конкурентоспроможності підприємств.

Особливо це стосується компаній, що працюють у виробничому секторі, де значна частина ресурсів спрямовується на матеріальні витрати, оплату праці, енергоносії та логістику.

Одним із таких підприємств є ТОВ «Престиж Граніт», діяльність якого пов'язана з обробкою та реалізацією гранітної продукції. В умовах сучасного ринку компанія стикається з низкою викликів: зростанням цін на енергоносії, нестабільністю постачання сировини, коливанням попиту та конкуренцією з боку інших виробників.

Ефективне управління витратами в таких умовах потребує не лише ретельного контролю за витратами, але й впровадження стратегічних підходів до їх оптимізації. Це передбачає аналіз структури витрат, визначення пріоритетних напрямів для зниження собівартості продукції, а також застосування інноваційних технологій і сучасних управлінських практик.

Водночас успіх заходів із оптимізації витрат значною мірою залежить від залучення працівників до процесу прийняття рішень та формування корпоративної культури економного використання ресурсів.

Напрями удосконалення управління витратами ТОВ «Престиж Граніт» з урахуванням викликів бізнес-середовища відображено у табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Напрями удосконалення управління витратами ТОВ «Престиж Граніт» з урахуванням викликів бізнес-середовища

Напрямок удосконалення	Конкретні заходи
Планування витрат	Впровадження детального планування витрат за кожним виробничим процесом; створення покрокових бюджетів для матеріалів, енергоносіїв та допоміжних ресурсів; щомісячний перегляд планів з урахуванням фактичних даних і змін ринкових умов
	Розробка адаптивної системи бюджетування, яка дозволяє оперативно коригувати плани залежно від коливань попиту та змін вартості сировини; застосування сценарного планування для прогнозування різних ринкових ситуацій
Облік і контроль витрат	Автоматизація бухгалтерського та управлінського обліку за допомогою сучасного програмного забезпечення; інтеграція даних з виробничих підрозділів для отримання оперативної аналітики
	Впровадження внутрішніх процедур контролю витрат: регулярні звірки, встановлення лімітів на закупівлі, автоматизовані повідомлення про перевитрати; навчання персоналу методам економного використання ресурсів
Оптимізація та ефективність	Розробка комплексної стратегії оптимізації витрат: впровадження енергоефективних технологій, перерозподіл ресурсів між підрозділами, централізація закупівель; регулярний аналіз собівартості продукції з метою виявлення резервів
	Постійний моніторинг ефективності систем управління витратами через внутрішні аудити та регулярну звітність; впровадження КРІ для оцінки ефективності використання ресурсів у кожному підрозділі

Джерело: власні дослідження

Аналіз проблем управління витратами ТОВ «Престиж Граніт» та пропозицій щодо їх удосконалення демонструє, що ефективне використання ресурсів є ключовим фактором забезпечення фінансової стійкості та конкурентоспроможності підприємства. Виявлені проблеми охоплюють три основні блоки: планування витрат, облік і контроль витрат, а також оптимізацію та підвищення ефективності. Кожен із цих блоків безпосередньо впливає на здатність компанії швидко реагувати на зміни ринкового середовища, забезпечувати своєчасне виконання виробничих завдань та підтримувати фінансову стабільність у довгостроковій перспективі.

У блоці планування витрат відзначено недостатній рівень деталізації бюджетів та відсутність гнучкості при коригуванні планів залежно від зміни ринкових умов. Річне бюджетування без врахування окремих виробничих

процесів та конкретних витрат на матеріали і енергоносії не дозволяє керівництву точно прогнозувати потреби в ресурсах та своєчасно виявляти потенційні перевитрати. У відповідь на ці виклики запропоновано впровадження детального планування витрат за кожним виробничим процесом та створення покрокових бюджетів для матеріалів, енергоносіїв і допоміжних ресурсів. Крім того, рекомендується щомісячний перегляд планів із врахуванням фактичних даних та змін у ринковому середовищі. Також важливо розробити адаптивну систему бюджетування, яка дозволяє оперативно коригувати плани відповідно до коливань попиту та вартості сировини, а також впровадити сценарне планування для прогнозування різних економічних і ринкових ситуацій.

Блок обліку і контролю витрат демонструє необхідність автоматизації та удосконалення процедур управління фінансами. Ручний облік і контроль, який здійснюється лише керівництвом, створюють ризик помилок у фінансових даних та затримок у формуванні аналітичних матеріалів. Для вирішення цих проблем пропонується автоматизація бухгалтерського та управлінського обліку із застосуванням сучасного програмного забезпечення та інтеграцією даних із виробничих підрозділів. Крім того, важливим кроком є впровадження внутрішніх процедур контролю витрат, що передбачають регулярні звірки, встановлення лімітів на закупівлі та автоматизовані повідомлення про перевитрати. Не менш важливою є підготовка та навчання персоналу методам економного використання ресурсів, що формує відповідальність і культуру раціонального витрачання на всіх рівнях компанії.

Третій блок, оптимізація та підвищення ефективності, охоплює розробку комплексної стратегії управління витратами, яка дозволяє не лише скоротити витрати, а й підвищити загальну ефективність виробничих процесів. Пропонується впровадження енергоефективних технологій, раціональне використання матеріалів, централізація закупівель і перерозподіл ресурсів між підрозділами. Ці заходи спрямовані на створення системного підходу до оптимізації витрат та надання керівництву можливості здійснювати стратегічне

управління фінансами підприємства. Додатково рекомендується впровадження систем постійного моніторингу ефективності управління витратами через внутрішні аудити та регулярну звітність, а також використання ключових показників ефективності (КПІ) для оцінки використання ресурсів у кожному підрозділі. Такий підхід дозволяє виявляти слабкі місця, своєчасно реагувати на перевитрати і забезпечувати довгострокову фінансову стабільність компанії.

Удосконалення управління витратами на основі запропонованих напрямів дозволяє ТОВ «Престиж Граніт» не лише скоротити непотрібні витрати, а й підвищити загальну ефективність виробництва. Систематизація планування, обліку та контролю витрат, а також впровадження комплексної стратегії оптимізації створюють умови для більш раціонального використання ресурсів, підвищення продуктивності та зміцнення конкурентних позицій на ринку. Важливим аспектом є також адаптація до змін бізнес-середовища, що включає коливання попиту, нестабільність вартості сировини та потребу у швидкому реагуванні на нові виклики.

Таким чином, реалізація запропонованих напрямів удосконалення управління витратами сприятиме формуванню гнучкої, прозорої та ефективної системи управління ресурсами на підприємстві. Це не лише зменшить фінансові ризики та підвищить рентабельність, а й забезпечить стабільний розвиток ТОВ «Престиж Граніт» у довгостроковій перспективі, дозволяючи компанії успішно адаптуватися до мінливих умов ринку та підвищувати свою конкурентоспроможність. Реалізація цих заходів потребує комплексного підходу, залучення всіх підрозділів підприємства та регулярного контролю ефективності, що створить умови для системного розвитку і стійкого фінансового зростання компанії.

3.2. Економічний ефект від впровадження запропонованих заходів

Ефективне управління витратами є важливим чинником забезпечення фінансової стабільності та конкурентоспроможності підприємства. Для ТОВ

«Престиж Граніт», що працює у виробничому секторі, раціональне використання ресурсів і контроль над витратами стають особливо актуальними у сучасних умовах нестабільного ринкового середовища, коливань попиту, зростання цін на сировину та енергоносії. Попередній аналіз діяльності компанії дозволив виявити низку проблем, серед яких недостатнє деталізоване планування витрат, обмежена автоматизація обліку та контролю, відсутність комплексної стратегії оптимізації ресурсів. Вирішення цих проблем потребує впровадження конкретних заходів, спрямованих на підвищення ефективності виробничих процесів, скорочення непотрібних витрат і раціоналізацію використання ресурсів.

Важливим аспектом у цьому процесі є оцінка економічного ефекту від впровадження запропонованих заходів. Економічний ефект від впровадження запропонованих заходів відображено у табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Економічний ефект від впровадження запропонованих заходів

Напрямок удосконалення	Витрати на реалізацію, тис. грн	Чистий економічний ефект, тис. грн	Прогнозний рік		
			2026	2027	2028
Планування витрат	10	Покращення деталізації бюджетів та планування витрат на матеріали і енергоносії	22	25	28
	5	Адаптація бюджетів до зміни попиту та цін на сировину, оперативне коригування витрат	17	19	21
Облік і контроль витрат	20	Автоматизація обліку та інтеграція даних із підрозділів, зменшення помилок у фінансовій звітності	28	32	36
	15	Впровадження внутрішніх процедур контролю витрат та автоматизованих сигналів про перевитрати	22	25	28
Оптимізація та ефективність	25	Використання енергоефективних технологій, раціональне використання матеріалів, централізація закупівель	33	37	42
	5	Постійний моніторинг ефективності та впровадження KPI для оцінки використання ресурсів	17	19	21

Джерело: власні дослідження

Розробка та впровадження заходів з удосконалення управління витратами в ТОВ «Престиж Граніт» є важливим кроком для підвищення ефективності діяльності підприємства та забезпечення його фінансової стабільності. Підприємство малого масштабу з обмеженою чисельністю персоналу та ресурсів стикається з викликами сучасного бізнес-середовища: коливанням попиту, зростанням цін на матеріали та енергоносії, необхідністю оперативного прийняття управлінських рішень. Прогнозовані заходи спрямовані на три ключові напрями: планування витрат, облік і контроль витрат, оптимізацію та підвищення ефективності.

У блоці планування витрат основна увага приділяється деталізації бюджетів та оперативному коригуванню витрат відповідно до змін ринкових умов. Це дозволяє уникнути перевитрат, забезпечити раціональне використання матеріалів і енергоносіїв та підвищити точність прогнозування фінансових показників. Прогнозований чистий економічний ефект у цьому напрямі коливається від 17 до 28 тис. грн на рік, а витрати на реалізацію залишаються невеликими – 5–10 тис. грн.

Блок обліку і контролю витрат передбачає автоматизацію фінансового обліку, інтеграцію даних із виробничих підрозділів та впровадження внутрішніх процедур контролю витрат. Це дозволяє зменшити кількість помилок у фінансових звітах, скоротити час підготовки аналітики та забезпечити своєчасне прийняття рішень. Очікуваний економічний ефект у цьому напрямі складає 22–28 тис. грн на рік, витрати на впровадження – 15–20 тис. грн.

Оптимізація та підвищення ефективності включає впровадження енергоефективних технологій, централізацію закупівель та постійний моніторинг KPI. Реалізація цих заходів дозволяє знизити собівартість продукції, підвищити рентабельність та забезпечити стабільне зростання прибутку – від 15 до 42 тис. грн на рік, при витратах на впровадження 5–25 тис. грн.

В цілому, впровадження комплексу заходів сприяє поступовому збільшенню чистого економічного ефекту на 2026–2028 роки, покращує контроль над витратами та забезпечує стабільний приріст прибутку для малого підприємства, формуючи основу для подальшого розвитку та конкурентоспроможності.

Висновки до Розділу 3

Аналіз діяльності ТОВ «Престиж Граніт» показав, що ефективне управління витратами є ключовим фактором забезпечення фінансової стабільності та конкурентоспроможності підприємства в умовах мінливого бізнес-середовища. Виявлені проблеми, такі як недостатньо деталізоване планування витрат, обмежена автоматизація обліку та контролю, а також відсутність комплексної стратегії оптимізації ресурсів, створюють ризики перевитрат, зниження рентабельності та уповільнення прийняття управлінських рішень. Запропоновані напрями удосконалення включають покращене планування бюджетів із врахуванням змін попиту і цін на сировину, автоматизацію обліку та контролю витрат, впровадження внутрішніх процедур контролю та комплексну оптимізацію ресурсів. Ці заходи дозволяють підвищити точність прогнозування, скоротити фінансові ризики та забезпечити ефективне використання матеріалів і енергоносіїв.

Реалізація цих заходів забезпечує стабільний приріст прибутку, зменшення витрат та створення системного підходу до управління ресурсами. В цілому, комплексний підхід до управління витратами формує основу для сталого розвитку підприємства, підвищення його фінансової стійкості та конкурентоспроможності на ринку.

ВИСНОВКИ

1. Дослідження структури витрат ТОВ «Престиж Граніт» підтверджує їх ключову роль у забезпеченні ефективності діяльності, фінансової стабільності та стратегічного розвитку підприємства. Витрати формуються з урахуванням матеріальних, трудових, фінансових та інших ресурсів, задіяних у виробництві та реалізації продукції та впливу економічних, організаційних і соціальних факторів. Правильне визначення та систематизація витрат дозволяє підприємству контролювати використання ресурсів, планувати фінансові потоки та розробляти заходи для їх оптимізації.

2. Класифікація витрат за економічною сутністю, функціональним призначенням, характером змін і способом включення у собівартість забезпечує повне уявлення про фінансову структуру підприємства. Використання методів аналізу, таких як горизонтальний та вертикальний аналіз, аналіз відхилень, маржинальний та ABC-аналіз, факторний аналіз і контролінг, дозволяє виявляти резерви, зменшувати витрати та приймати обґрунтовані управлінські рішення.

3. Комплексне застосування відповідних методів аналізу підвищує ефективність управління витратами, сприяє адаптації підприємства до викликів динамічного ринку та забезпечує його конкурентоспроможність і стабільний розвиток у довгостроковій перспективі.

4. ТОВ «Престиж Граніт» успішно працює у сфері оброблення декоративного та будівельного каменю, поєднуючи організаційну структуру, фінансове планування та контроль витрат. Чітко визначена структура управління забезпечує розподіл повноважень і відповідальності, сприяє оперативному прийняттю рішень та стабільності виробничого процесу.

5. Аналіз фінансових результатів за 2022–2024 рр. показав позитивну динаміку: зростання обсягів реалізації продукції та доходів, оптимізацію собівартості та зменшення непродуктивних витрат. Подолання тимчасових фінансових труднощів у 2023 р. і досягнення прибутковості у 2024 р. свідчить

про підвищення ефективності використання ресурсів і стабілізацію фінансового стану підприємства.

6. Дослідження системи управління витратами підтвердило наявність ефективних механізмів планування, обліку, контролю та часткової оптимізації. Запроваджені методи дозволяють своєчасно виявляти перевитрати, раціонально розподіляти ресурси та підвищувати рентабельність продукції. Одночасно існують резерви для вдосконалення, зокрема автоматизація обліку та впровадження системи КРІ для персоналу.

7. Виявлені проблеми, такі як недостатньо деталізоване планування, обмежена автоматизація та відсутність комплексної стратегії оптимізації, створюють ризики перевитрат і уповільнюють управлінські процеси. Запропоновані заходи з удосконалення включають адаптоване планування бюджетів, автоматизацію обліку, внутрішній контроль витрат і комплексну оптимізацію ресурсів, що підвищує точність прогнозування, зменшує фінансові ризики та сприяє ефективному використанню матеріалів і енергоносіїв.

8. Прогнозований економічний ефект від реалізації заходів демонструє поступове зростання чистого прибутку протягом 2026–2028 рр., забезпечує стабільне зменшення витрат на 10% і створює системний підхід до управління ресурсами. У підсумку, комплексне управління витратами формує основу для сталого розвитку, фінансової стабільності та підвищення конкурентоспроможності підприємства на ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Можаровська В. Методи аналізу та управління витратами підприємства. *Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін: Збірник наукових праць VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції*. 30 жовтня 2025 р., м. Полтава: Полтавський державний аграрний університет. 2025. Т. 2. С.125-126.
2. Можаровська В. Напрями удосконалення управління витратами з урахуванням викликів бізнес-середовища. *Менеджмент, маркетинг, логістика: тренди та подолання викликів*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених, аспірантів, студентів, 12 листопада. 2025 р. Житомир: Поліський національний університет, 2025. С. 275-279.
3. Можаровська В. Методи аналізу та управління витратами підприємства. *Становлення та розвиток маркетингу в Україні: від теорії до практики*: матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції , 29 жовтня 2025 р. Умань, 2025. С. 264-267.
4. Каленич І. С. Економічна сутність витрат і собівартості продукції. *Бізнес Інформ*, 2019. № 11. С. 241–246. DOI: 10.32983/2222-4459-2019-11-241-246 (дата звернення: 25.09.2025).
5. Гречко А. В., Грицай О. І., Гусарова Л. В. Витрати підприємства та управління ними. *Економіка та суспільство*. 2022. № 21. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1929> (дата звернення: 25.09.2025).
6. Ляшенко Г. Витрати підприємства та управління ними. *Економіка та суспільство*, 2022. № 21. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1929> (дата звернення: 25.09.2025).
7. Терещенко Є. Ю., Стояненко І. В., Варава В. С. Особливості методичного підходу до аналізу витрат підприємства. *Проблеми економіки та управління*, 2022. № 6. С. 4–12. URL:

<https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2022-6-04-02> (дата звернення: 25.09.2025).

8. Кочетова В. Є. Економічне обґрунтування управління витратами підприємства. Електронний архів Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут», 2024. URL: <https://ela.kpi.ua/bitstreams/24efb6be-9948-4b08-801c-e5111e69d51f/download> (дата звернення: 25.09.2025).
9. Якуб'як О. Р. Удосконалення управління витратами на підприємстві. Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, 2025. URL: <https://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/49104> (дата звернення: 25.09.2025).
10. Витрати виробництва та собівартість продукції. URL: https://web.posibnyky.vntu.edu.ua/fmib/35prychepa_ekonomika_ta_organizaciya_vyrobництва/11.html (дата звернення: 25.09.2025).
11. Копотієнко Т.Ю. Економічна сутність та класифікація витрат як об'єкта внутрішнього аудиту. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. № 23. С. 627–635. URL: <http://globalnational.in.ua/archive/23-2018/123> (дата звернення: 25.09.2025).
12. Піскун А. В. Теоретичний аспект управління витратами підприємства. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2020. № 4. С. 55–59. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vamsue_2020_4_11 (дата звернення: 25.09.2025).
13. Сізова С. С. Сучасні методи управління витратами підприємства в умовах економічної нестабільності. *Universum: економічні науки*, 2025. № 1. С. 11–20. URL: <https://archive.liga.science/index.php/universum/article/view/1627>.
14. Терещенко Є. Ю. Особливості методичного підходу до аналізу витрат підприємства в умовах інфляційних ризиків. *Проблеми і перспективи економіки та управління*, 2022. № 6. С. 34–42. URL: <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2022-6-04-02>.

- 15.Ємельянов О. М. Механізм, методи та способи управління витратами підприємства в умовах цифрової трансформації. *Економіка та суспільство*, 2022. № 1. С. 101–108. URL: <https://economyandsociety.in.ua/article/view/2022-1-101-108>.
- 16.Григоренко О. В. Удосконалення управління витратами на підприємстві фармацевтичної галузі. *Наукові праці ТНЕУ*, 2025. Вип. 1. С. 123–130. URL: <https://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/49104> (дата звернення: 29.09.2025).
- 17.Калашнік Д. М. Ефективне управління витратами торговельного підприємства в умовах економічної нестабільності. *Науковий вісник ХНУ*, 2025. № 2. С. 45–52. URL: <https://dspace.nua.kharkov.ua/jspui/handle/123456789/2715> (дата звернення: 29.09.2025).
- 18.Зима Є. М. Особливості управління витратами підприємства в умовах війни та економічної кризи. *Дніпропетровський аграрний журнал*, 2024. № 3. С. 78–85. URL: <https://dspace.dsau.dp.ua/handle/123456789/11013>. (дата звернення: 01.10.2025).
- 19.Плисюк Ю. Переваги та недоліки використання зарубіжних методів обліку витрат. *Сучасні тенденції розвитку обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах цифровізації економіки*: матеріали міжнародної наук.-практ. конф. Луцьк. 21 листопада 2024 р. С. 159-161. URL: <https://surl.lu/pdpsdw> (дата звернення: 24.10.2025).
- 20.Гринявський С. Управління податковими витратами сільськогосподарського підприємства – ефективний інструмент стратегічного обліку. *Сучасні тенденції розвитку обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування*: матеріали міжнародної наук.-практ. конф. Луцьк. 21 листопада 2024 р. 2024. С. URL: https://vnu-taskid841251.s3.eu-north-1.amazonaws.com/s3fs-public/File/2025/02/zbirnyk-tez-materialiv-uii_konferentsiyi_lystopad_2024.pdf (дата звернення: 24.10.2025).

- 21.Шуміло О. С., Пакуліна А. А., Далудіна І. В. Теоретичні аспекти управління витратами на підприємстві. *Бізнес Інформ*, 2020. № 5. С. 306–311. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-5-306-311> (дата звернення: 24.10.2025).
- 22.Спіцина Н. В., Кравцова С. В. Внутрішній аудит: підходи до визначення, відмінності від зовнішнього аудиту. *Бізнес Інформ*, 2020. № 5. С. 342–348. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-5-342-348> (дата звернення: 24.10.2025).
- 23.Маліков В. В. Практичні рекомендації щодо управління грошовими потоками підприємства. *Бізнес Інформ*, 2020. № 5. С. 370–374. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-5-370-374> (дата звернення: 24.10.2025).
- 24.Шуміло О. С., Пакуліна А. А., Далудіна І. В. Теоретичні аспекти управління витратами на підприємстві. *Бізнес Інформ*, 2020. № 5. С. 306–311. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-5-306-311> (дата звернення: 24.10.2025).
- 25.Цимбалюк С. О., Цимбалюк Д. І. Комплексний аудит оплати праці на підприємстві: теоретичні та методичні засади реалізації. *Бізнес Інформ*, 2020. № 5. С. 336–342. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-5-336-342>
- 26.Левкович О. В., Мироненко І. О. Оцінка та шляхи покращення ефективності використання необоротних активів підприємства. *Бізнес Інформ*, 2020. № 5. С. 312–319. DOI: 10.32983/2222-4459 (дата звернення: 24.10.2025).
- 27.Співак С. В., Корольок Т. М., Капустяк Р. В., Сушинський В. І. Удосконалення механізму управління витратами підприємства в умовах сучасної економічної нестабільності. *Галицький економічний вісник*, 2025. № 3 (94). С. 49–55. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2025.03 (дата звернення: 24.10.2025).

- 28.Багорка Д. М. Управління бізнес-процесами та методи їх удосконалення на підприємствах. *Економіка та суспільство*, 2024. № 48. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4569> (дата звернення: 24.10.2025).
- 29.Заєць М. А. Шляхи удосконалення системи управління підприємством в умовах сучасних викликів. *Економіка та суспільство*, 2024. № 48. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3072> (дата звернення: 24.10.2025).
- 30.Медвідь Л. Управлінський облік витрат бізнес-процесів у контексті процесного підходу. *Економіка та суспільство*, 2025. № 1. С. 112–120. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/6416> (дата звернення: 24.10.2025).
- 31.Маркіна І. А., Вороніна В. Л., Рудич А. І. Теоретичні основи управління витратами підприємства. *Держава та регіони: економіка та підприємництво*. 2020. № 4 (115). С. 140—147.
- 32.Свічкарь, Н., Олініченко, І., Цибулін, М. Бюджетування як система управління діяльністю підприємства на основі міжнародних стандартів фінансової звітності. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2024. № 19. С. 175–185.
- 33.Чорна М.В., Смірнова П.В., Бугріменко Р.М. Управління витратами: навч. посіб. Харків, 2017. 166 с.
- 34.Ємельянов О. М. Механізм, методи та способи управління витратами підприємства в умовах цифрової трансформації. *Економіка та суспільство*, 2022. № 1. С. 101–108. URL: <https://economyandsociety.in.ua/article/view/2022-1-101-108> (дата звернення: 24.10.2025).
- 35.Литовченко О.Ю. Управління витратами на підприємстві: теоретичний аспект. *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип. 31. С. 301-309.

- 36.Ляшко І. І., Єременко О. М. Дослідження методів управління витратами на сучасних підприємствах. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2019. Вип. 4 (04). С. 163–166.
- 37.ТОВ «ПРЕСТИЖ ГРАНІТ». URL: <https://opendatabot.ua/c/42963457> (дата звернення: 02.10.2025).
- 38.ТОВ "ПРЕСТИЖ ГРАНІТ". URL: <https://vkursi.pro/card/tov-prestyzh-hranit-42963457> (дата звернення: 03.10.2025).
- 39.ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ПРЕСТИЖ ГРАНІТ". URL: <https://clarity-project.info/edr/42963457/property/realty>.
- 40.ПРЕСТИЖ ГРАНІТ, ТОВ. URL: https://www.ua-region.com.ua/42963457#google_vignette (дата звернення: 04.10.2025).
- 41.ТОВ "ПРЕСТИЖ ГРАНІТ". URL: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/42963457/ (дата звернення: 05.10.2025).
- 42.Фінансова звітність ТОВ "ПРЕСТИЖ ГРАНІТ" за 2023 р. URL: https://clarity-project.info/edr/42963457/yearly-finances?current_year=2023 (дата звернення: 05.10.2025).
- 43.Фінансова звітність ТОВ "ПРЕСТИЖ ГРАНІТ" за 2024 р. URL: https://clarity-project.info/edr/42963457/yearly-finances?current_year=2024 (дата звернення: 05.10.2025).

ДОДАТКИ

Додаток А

Таблиця А.1

Аспекти важливості дослідження управління витратами на підприємстві з урахуванням викликів бізнес-середовища

Аспект	Характеристика значення
Економічний	Управління витратами забезпечує зниження собівартості продукції, оптимізацію використання фінансових і матеріальних ресурсів, підвищення прибутковості підприємства. Це створює підґрунтя для фінансової стабільності та стійкості в умовах зростання цін і інфляційних процесів.
Стратегічний	Рациональне управління витратами дозволяє формувати довгострокові конкурентні переваги, ефективно планувати розвиток підприємства та адаптуватися до турбулентних змін ринкового середовища. Це забезпечує підприємству стійкі позиції як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках.
Управлінський	Використання сучасних інструментів контролінгу, бюджетування та управлінського обліку сприяє прозорості фінансових потоків, своєчасному виявленню неефективних витрат і прийняттю зважених управлінських рішень. Це підвищує якість менеджменту та ефективність роботи всіх структурних підрозділів.
Соціальний	Ефективне управління витратами створює умови для збереження стабільного рівня зайнятості, своєчасної виплати заробітної плати, розвитку кадрового потенціалу та підвищення соціальної відповідальності підприємства перед працівниками та суспільством.
Інноваційний	Рационалізація витрат стимулює впровадження нових технологій, модернізацію виробничих процесів і пошук нестандартних управлінських рішень. Це дозволяє підвищувати продуктивність праці, якість продукції та розширювати можливості підприємства на ринку.
Ризик-орієнтований	Управління витратами допомагає мінімізувати негативні наслідки кризових явищ, знижувати фінансові ризики та адаптуватися до зовнішніх загроз, включаючи економічну нестабільність, воєнні фактори та зміну кон'юнктури ринку. Це підвищує стійкість підприємства до непередбачуваних обставин.

Джерело: складено на основі [29-26].

Методи аналізу управління витратами підприємства

Метод аналізу	Характеристика та особливості застосування	Мета використання
Горизонтальний аналіз	Порівняння витрат за різні періоди часу для виявлення динаміки та трендів	Визначення змін у структурі витрат та ефективності управління ними
Вертикальний аналіз	Аналіз структури витрат у відсотках до загальної суми	Виявлення частки кожного виду витрат у загальному обсязі та резервів для оптимізації
Аналіз відхилень (Variance Analysis)	Визначення різниці між фактичними та плановими витратами	Контроль виконання бюджету та виявлення причин перевитрат
Маржинальний аналіз	Оцінка витрат, що змінюються пропорційно обсягу виробництва	Прийняття рішень щодо виробничої та цінової політики
АВС-аналіз (аналіз за значущістю витрат)	Розподіл витрат за значущістю та впливом на діяльність підприємства	Фокус на управлінні ключовими витратними статтями для підвищення ефективності
Аналіз точки беззбитковості	Визначення обсягу виробництва, при якому витрати дорівнюють доходам	Планування прибутковості та оцінка фінансової стабільності
Порівняльний аналіз	Порівняння витрат із галузевими стандартами або конкурентами	Виявлення відставань, оптимізація ресурсів і підвищення конкурентоспроможності
Факторний аналіз	Вивчення впливу окремих факторів на зміну загальних витрат	Виявлення ключових причин змін витрат і прийняття управлінських рішень
Контролінг витрат	Систематичне планування, облік і контроль витрат	Забезпечення ефективного використання ресурсів та досягнення фінансових цілей
Інтегрований фінансовий аналіз	Поєднання кількісного та якісного аналізу витрат у системі управління	Комплексна оцінка ефективності та прийняття стратегічних рішень

Джерело: складено на основі [33-36].

Фінансова звітність за 2022 р.**ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ПРЕСТИЖ
ГРАНІТ"**

Дата звіту	19.07.2023
Період	2022 рік, 12 міс
КАТОТТГ	UA18040070040019882
Кількість працівників	4

Фінансова звітність малого підприємства**Актив**

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
Незавершені капітальні інвестиції	1005	410.0	328.0
Усього за розділом I	1095	410.0	328.0
Поточні біологічні активи	1110	6.0	5.6
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	10.0	0.0
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	90.0	120.0
Гроші та їх еквіваленти	1165	62.5	44.9
Усього за розділом II	1195	168.5	170.5
Баланс	1300	578.5	498.5

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1.0	1.0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-180.0	-210.2
Усього за розділом I	1495	-179.0	-209.2
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1615	230.0	225.7
Інші поточні зобов'язання	1690	527.5	482.0
Усього за розділом III	1695	757.5	707.7
Баланс	1900	578.5	498.5

Звіт про фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції	2000	364.7	298.5
Собівартість реалізованої продукції	2050	235.0	210.0
Інші операційні доходи	2120	19.0	11.5
Інші операційні витрати	2180	15.7	13.0
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	383.7	310.0
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	250.7	223.0
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	133.0	87.0
Чистий прибуток (збиток)	2350	133.0	87.0

Фінансова звітність за 2023 р.
ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ПРЕСТИЖ
ГРАНІТ"

Дата звіту	19.07.2024
Період	2023 рік, 12 міс
КАТОТТГ	UA18040070040019882
Кількість працівників	4

Фінансова звітність малого підприємства

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього року, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
Незавершені капітальні інвестиції	1005	328.00	0
Усього за розділом I	1095	328.00	0
Поточні біологічні активи	1110	5.60	0
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	0	54.20
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	120.00	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	44.90	0
Усього за розділом II	1195	170.50	54.20
Баланс	1300	498.50	54.20

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього року, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1.00	1.00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-210.20	-217.70
Усього за розділом I	1495	-209.20	-216.70
товари, роботи, послуги	1615	225.70	270.90
Інші поточні зобов'язання	1690	482.00	0
Усього за розділом III	1695	707.70	270.90
Баланс	1900	498.50	54.20

Звіт про фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	600.20	364.70
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	0	235.00
Інші операційні доходи	2120	0	19.00
Інші операційні витрати	2180	604.70	15.70
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	600.20	383.70
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	604.70	250.70
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	-4.50	133.00
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	-4.50	133.00

Фінансова звітність за 2024 р.
ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ПРЕСТИЖ
ГРАНІТ"

Дата звіту	19.07.2025
Період	2024 рік, 12 міс
КАТОТТГ	UA18040070040019882
Кількість працівників	6

Фінансова звітність малого підприємства

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітної року, тис. грн	На кінець звітної періоду, тис. грн
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	380.00
Усього за розділом I	1095	0	380.00
Поточні біологічні активи	1110	0	7.00
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	54.20	75.40
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	0	60.00
Грошові кошти та їх еквіваленти	1165	0	90.00
Усього за розділом II	1195	54.20	232.40
БАЛАНС	1300	54.20	612.40

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітної року, тис. грн	На кінець звітної періоду, тис. грн
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1.00	1.00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-217.70	72.60
Усього за розділом I	1495	-216.70	73.60
III. Поточні зобов'язання			
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1615	270.90	330.80
Інші поточні зобов'язання	1690	0	208.00
Усього за розділом III	1695	270.90	538.80
БАЛАНС	1900	54.20	612.40

Звіт про фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	920.00	600.20
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	580.00	0
Інші операційні доходи	2120	35.50	0
Інші операційні витрати	2180	25.30	604.70
Разом доходи (2000 + 2120)	2280	955.50	600.20
Разом витрати (2050 + 2180)	2285	605.30	604.70
Фінансовий результат до оподаткування (прибуток)	2290	350.20	-4.50
Податок на прибуток	2300	55.00	—
Чистий прибуток (збиток)	2350	295.20	-4.50